

Vurdering af RDA foranalyse

Vurdering af *Foranalyse for den tekniske implementering af Resource Description and Access (RDA) i Danmark*. Del [1] af 29/10/2021 og del [2] af 21/04/2022.

5.8.2022/LEIF

Udarbejdet af et reduceret Nationalbibliografisk Udvalg august 2022 (medlemmer fra DBC og KOMBIT var ikke indbudt).

Sammenfatning

NBU tilslutter sig de faglige justeringer, som foranalysen indeholder i forhold til tidligere indstillinger fra Bibliografisk Råd.

NBU peger på at omkostninger ved en implementering af RDA set over en årrække vil modsvare omkostningerne ved en ikke-beslutning. Finansieringen af aktiviteter som følge af en ikke-beslutning vil ligge i FBI (Fælles Biblioteksinfrastruktur) primært kommunalt finansieret, mens staten indgår i finansiering af en implementering af RDA og VERA.

NBU peger på at en implementering af RDA og VERA vil give en række faglige forbedringer – jf. opdatering af BIRs indstillinger 2016 og 2019¹. NBU peger endvidere på at en implementering af VERA vil kunne forenkle administrationen af Biblioteksafgiften.

Indledning

Det forslag til implementering af RDA, som ligger bag ved *Foranalyse for den tekniske implementering af Resource Description and Access (RDA) i Danmark [1]* bygger på Bibliografisk Råds indstillinger marts 2016 *National Strategi om Autoritetsdata og RDA (Resource Description and Access)* og på slutindstillingen fra Bibliografisk Råd (BIR) (december 2019)².

I det omfang, at foranalysens forslag afviger fra BIR's slutindstilling, er dette kommenteret.

Det nationale autoritetsregister er blevet navngivet VERA for *Verifikation af Entiteter og Relationer i Autoritetsdatarepositorium*. VERA omtales neden for dels i afsnittet *Autoritetsregister - Personer og korporationer* og dels i afsnittet *Registreringsenheder / bibliografiske entiteter*.

¹ Indstilling om indførelse af RDA (Resource Description and Access) som nye katalogiseringsregler i Danmark (Opdateret udgave af Bibliografisk Råds indstilling marts 2016 suppleret med dele af Bibliografisk Råds slutindstilling til SLKS december 2019).

² Bibliografisk Råds indstillinger marts 2016: *National Strategi om Autoritetsdata og RDA (Resource Description and Access)* samt *RDA 2020 - fremtidig dansk tilgang. Slutindstilling fra Bibliografisk Råd til SLKS*. Se: <https://slks.dk/om-styrelsen/raad-naevn-og-udvalg/bibliografisk-raad/indstillinger>

Vurdering af omkostninger og finansiering

En vurdering af det faglige indhold skal nødvendigvis ses i sammenhæng med omkostningerne og finansieringen heraf. Der skal naturligvis også være en klar finansieringsmodel.

Samtidig skal peges på at en ikke-beslutning (jf. notatet *Konsekvenser af en ikke-beslutning om RDA*) også har omkostninger. Som det fremgår af nævnte notat, så er det NBU's vurdering, at over en årrække vil en ikke-beslutning have tilsvarende omkostninger som en beslutning om igangsættelse af implementering af RDA. Men hvor en finansiering af RDA-implementering som udgangspunkt er en statslig forpligtigelse, så vil ekstraomkostningerne ved en ikke-beslutning ligge på den fælles biblioteksinfrastruktur (FBI) med primært kommunal finansiering. Omkostninger til revision af katalogiseringsregler vil ligge hos SLKS.

Som det fremgår nedenfor under *Personer og korporationer*, så er et autoritetsregister for personer og korporationer egentlig ikke en del af RDA - men en forudsætning for RDA.

NBU henstiller derfor, at der findes en fælles finansieringsmodel, som sikrer at der kan tages en snarlig beslutning om igangsættelse af implementering af RDA og et autoritetsregister.

NBU har ikke mulighed for konkrete vurderinger af DBC's tidsmæssige estimater på de forskellige opgaver.

NBU skal dog pege på, at nogle udviklingsopgaver som følge af en RDA implementering vil erstatte andre udviklingsopgaver, som ville være nødvendige hvis RDA ikke indføres. Det bemærkes at det også må gælde i forhold udover snævert hvad, der er behandlet nedenfor vedr. VERA.

En vurdering af omkostningerne ved ikke at implementere RDA i form af i et sådant tilfælde nødvendige udviklingsprojekter har NBU ikke mulighed for at give på det foreliggende grundlag.

De egentlige katalogiseringsregler

NBU kan tilslutte sig forslaget i afsnittet *Anbefalinger vedrørende regelsættet* (bilag 2) ud fra udviklingen siden 2019 om og kan derfor også tilslutte sig beskrivelsen i afsnittet *Dansk katalogiseringshåndbog* (bilag 1) om hvordan en opdatering af katalogiseringsregler for biblioteker skal ske.

Autoritetsregister - Personer og korporationer

Ønsket om etablering af et nationalt autoritetsregister for personer og korporationer går mange år tilbage. Faktisk blev der i 1976 udgivet et trykt autoritetsregister for korporationer³ - mange år før udviklingen af RDA blev igangsat i 2005. Muligheden for at registrere personer og korporationer særskilt med blev givet danMARC2 hjælpepostformat⁴ i 2002, men blev ikke implementeret i DanBib eller lokalsystemer.

Grunddata for nationalt autoritetsregister for personer og korporationer findes i de felter, som f.eks. for en

³ Danske korporationsnavne / udarbejdet af et underudvalg under Det danske Katalogregeludvalg. - Ballerup, Bibliotekscentralen, 1976. - 34 sider.

⁴ danMARC2. Bilag H - Hjælpepostformat http://www.kat-format.dk/danMARC2/bilag_h/index.htm personer og korporationer

enkelt forfatter gentages i alle registrering af vedkommendes udgivelser. Men et autoritetsregister giver mulighed for enkel vedligeholdelse og at supplere med yderligere data og links til f.eks. Wikipedia.

Et nationalt autoritetsregister skal ses som en naturlig, længe efterspurgt og nødvendig udvikling af den fælles biblioteksinfrastruktur. Det vil f.eks. give et bedre grundlag for formidlingen med præcis identifikation af forfattere m.v. og ikke mindst bedre mulighed for supplerende information om forfattere m.v. – som ikke kan rummes i registreringen af et biblioteksmateriale.

Det nationale autoritetsregister (VERA) er for hvad angår personer og korporationer egentlig ikke en del af RDA. Dette fremgår tydeligt af indstillingerne fra 2016, hvor der er to særskilte indstillinger for henh. autoritetsdata og RDA. Men et autoritetsregister er en forudsætning for at RDA kan indføres på operationel måde.

Der kan derfor med rette stilles spørgsmålstejn ved om udvikling af et nationalt autoritetsregister for så vidt den del, som vedrører personer og korporationer, alene skal finansieres af staten som led i RDA implementering. Et nationalt autoritetsregister skal ses som en naturlig, længe efterspurgt og nødvendig udvikling af den fælles biblioteksinfrastruktur. Der kan derfor overvejes en anden finansieringsmodel.

En vurdering af omkostningerne ved at implementere VERA fordelt på værker henholdsvis personer og korporationer har NBU ikke mulighed for at give på det foreliggende grundlag.

Konvertering

Der skal for at sikre samspil med Det Kgl. Bibliotek og øvrige danske biblioteker med MARC21 som registreringsformat, udformes en konverteringsbeskrivelse mellem det kommende VERA format (for personer og korporationer) og MARC21 Authority. Det Kgl. Biblioteks repræsentanter i NBU har tilkendegivet at Det Kgl. Bibliotek vil bidrage til dette arbejde.

Registreringsenheder / bibliografiske entiteter

Værker

Med den nye udgave af bibliotek.dk - beta.bibliotek.dk under udvikling - dannes værkposter (interne i systemet, ikke i danMARC2). Disse interne værkposter er dannet automatisk ud fra poster på udgaver.

Der er ikke et en-til-en forhold mellem RDA-værker og de algoritmebaserede værkposter i FBI (en del af udviklingsprojektet *beta.bibliotek.dk*). Størst betydning er at RDA-værker samler udgaver uanset sprog, mens de algoritme baserede værkposter dannes sprog for sprog. Det fremgår ikke tydeligt hvordan de algoritmebaserede værkposter skal spille sammen med RDA.

Udtryk

Det fremgår af bilag 1 (side 4), at der ikke implementeres særskilte entiteter for udtryk, men at data for udtryk indgår i den bibliografiske post, dvs. i udgaveposterne (manifestationerne) og dermed gentages i posterne. Dette er en ændring i forhold til BIR's indstillinger.

NBU bemærker, at det er vigtigt at afmærkningen af felter er entydig, og at der på dette grundlag kan konverteres til formater, som har særskilte entiteter for udtryk.

Indstilling om samspil med brugergrænseflader

NBU anser det for vigtigt, at værker og udtryk skabt som led i en registrering prioriteres frem for algoritmebaserede værker ved visning i brugergrænseflader (bibliotek.dk, DanBib og lokalsystemer). Derfor indstiller NBU, at dette præciseres som første del af en implementering.

Fremtidige muligheder

VERA vil indeholde en unik identifikation af forfattere, som vil kunne anvendes i forbindelse med og forenkle administration af Biblioteksafgiften.

Endvidere peges på, at et fuldt udfoldet nationalt autoritetsregister for personer og korporationer også vil være en relevant ressource for andre dele af kulturarvssektoren (arkiver og museer). I sagens natur skal VERA være implementeret før end at dette kan konkretiseres.